

UDC 94(5)Загоровський

**TWO TURKOLOGICAL REPORTS BY YEVHEN ZAHOROVSKYI
AT THE MEETINGS OF THE ODESSA BRANCH
OF THE ALL-UKRAINIAN SCIENTIFIC ASSOCIATION OF ORIENTAL STUDIES:
PUBLICATION OF THE SCHOLAR'S SCIENTIFIC HERITAGE**

Viacheslav Korniienko

DSc (History)

National Conservation Area “St. Sophia of Kyiv”

24, Volodymyrska Str., Kyiv, 01001, Ukraine

aqwila@ukr.net

The article is devoted to the archeographic publication of theses of reports by Odessa scientist Yevhen Oleksandrovych Zahorovskyi, declared by him at the meetings of the Odessa branch of the All-Ukrainian Scientific Association of Oriental Studies in the second half of the 1920s. The first report is entitled “New information about Ukrainian-Turkish relations under Bohdan Khmelnytskyi”, in which the scholar highlighted the content of the document of 1650 by Turkish Sultan Mehmed IV to the Ukrainian hetman, which was published in an article by Czech orientalist Jan Rypka. In his second report, “The Successes of Studying the History of the Turks in the USSR over the Last Decade”, Zahorovskyi gave a general analysis of Turkological studies in the Soviet Union in the 1920s. During the publication of theses, the whole list of scientific literature to which the researcher referred in his essay was reconstructed. The publication of archival materials expands the nomenclature of scientific works of the Odessa historian and adds additional details to exploring the activities of the Odessa branch of the All-Ukrainian Scientific Association of Oriental Studies and the development of Oriental Studies in Ukraine in the second half of the 1920s.

Keywords: Yevhen Zahorovskyi, All-Ukrainian Scientific Association of Oriental Studies, Oriental Studies, Archaeography, Turkology

**ДВІ ТЮРКОЛОГІЧНІ ДОПОВІДІ ЄВГЕНА ЗАГОРОВСЬКОГО
НА ЗАСІДАННЯХ ОДЕСЬКОЇ ФІЛІЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВОЇ АСОЦІАЦІЇ СХОДОЗНАВСТВА:
ПУБЛІКАЦІЯ НАУКОВОГО СПАДКУ ВЧЕНОГО**

В. В. Корнієнко

Серед плеяди українських учених-сходознавців ім'я одеського історика Євгена Олександровича Загоровського (1885–1938) залишається маловідомим, попри наявність низки доволі детальних біографічних розвідок про життя цього репресованого діяча української науки 1920-х рр. (див., напр.: [Левченко 2007, 184–197; Музичко 2008, 139–154]). Причиною цього вважаємо як ту обставину, що загальний напрямок роботи Загоровського був зосереджений на вивченні історії Південної України, так і те, що левову частку його роботи становила викладацька діяльність, не

© 2021 V. Korniienko; Published by the A. Yu. Krymskyi Institute of Oriental Studies, NAS of Ukraine on behalf of *The World of the Orient*. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

залишаючи достатньо часу для наукових студій та роботи в архівах, а покинути чи бодай зменшити її він не міг з огляду на скрутне матеріальне становище одеської професури 1920-х рр., а саме викладання надавало йому необхідний прожитковий мінімум. «К сожалению, для научных занятий остается не слишком много времени вследствие необходимости уделять много и времени, и труда на собиране того “existens-minimum’a”, который доступен большинству одесских профессоров, в том числе и мне. Кроме вознаграждения (весьма неаккуратно выплачиваемого) за чтение разнообразных курсов русской истории (в том числе и специального курса по истории Новороссии), я получаю академическое обеспечение по первой категории», – так писав Є. Загоровський Д. Багалію в листі від 8 липня 1929 р. [Лист Євгена Загоровського..., 2]. Наслідком такої вимушеної організації роботи для одеського вченого стало те, що він залишив по собі не таку вже велику в кількісному плані наукову спадщину – вчені нараховують лише 22 його опубліковані праці [Музичко 2008, 153–154], зокрема дві з них, рецензія та некролог, були опубліковані на сторінках “Східного світу” [Лівшиц, Надель 1964, 43, 53]; ще декілька праць збереглися в архівах.

Загоровський був членом низки наукових установ, і зокрема Одеської філії Всеукраїнської наукової асоціації сходознавства [Циганкова 2006, 11–16], у якій він вів доволі активну діяльність. Учений був навіть кандидатом у члени правління філії, входив до її ревізійної комісії; також він виголосив на її засіданнях вісім доповідей [Музичко 2008, 145]. З-поміж них збереглися тези двох доповідей бібліографічного характеру – “Новые данные об украинско-турецких отношениях при Богдане Хмельницком” та “Успехи изучения истории тюрков в СССР за истекшее десятилетие”. Перша стосувалась висвітлення опублікованого у статті чеського історика та філолога Я. Рипки документа 1650 р., адресованого османським султаном Мехмедом IV гетьману Богданові Хмельницькому; у другій Загоровський подав загальний нарис тюркологічних студій у Радянському Союзі, що з’явилися протягом 1918–1928 рр. Тематика доповідей була обумовлена двома факторами. Перший – це відсутність у Загоровського можливості працювати в архівах через значне перевантаження викладацькою діяльністю, що мало наслідком акцент наукових студій на докладному вивченні друкованих матеріалів. Другий фактор – тюркологічний напрямок наукових досліджень, який панував на той час у Всеукраїнській науковій асоціації сходознавства, зокрема і в її Одеській філії.

Тексти тез доповідей наявні в рукописному вигляді, вони виконані рукою самого Є. Загоровського, а також у машинописному вигляді, набрані секретарем з невеликими відмінностями від рукописного оригіналу. Документи зберігаються у фондовій збірці Всеукраїнської академії наук (ф. X) Інституту рукопису Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського НАН України. Документи публікуються за рукописами мовою оригіналу сучасним правописом. Посилання та відновлення скорочених слів, виконані мною як упорядником, взяті у квадратні дужки. Публікація тез дасть змогу ввести до наукового обігу дві маловідомі сходознавчі наукові праці Євгена Загоровського, поповнивши номенклатуру його бібліографії. Це також надасть нових штрихів щодо діяльності Одеської філії Всеукраїнської наукової асоціації сходознавства та до історії сходознавчих студій 1920-х рр., поступ яких від початку 1930-х рр. був перерваний маховиком репресій, запущеним радянською владою. Жертвою цих репресій, зрештою, став і Євген Загоровський.

№ 1

Додаток № 1 до протоколу № 10 Од[еської] філії ВУНАС

ТЕЗИСЫ ДОКЛАДА:
“УСПЕХИ ИЗУЧЕНИЯ ИСТОРИИ ТЮРКОВ В СССР
ЗА ИСТЕКШЕЕ ДЕСЯТИЛЕТИЕ”,

прочитанного проф[ессором] Е. А. Загоровским

1. Изучение истории тюркских народов является одной из славных страниц в русской науке, будучи представлено именами В. В. Григорьева, В. П. Васильева, В. Д. Смирнова, Н. В. Веселовского и др[угих].

2. Эта славная традиция, питаемая рядом научных рассадников (Восточный факультет Ленинградского университета, б[ывший] Лазаревский институт в Москве), нашла себе продолжение в ряде работ, появившихся в истекшее десятилетие и охватывающих различные стороны истории отдельных тюркских народов, живших и живущих ныне на территории СССР.

3. Руководящей нитью в обзоре историко-тюркологических студий в СССР является классический труд акад[емика] В. В. Бартольда: “История изучения Востока в Европе и России”, вышедший новым, дополненным, изданием в 1926 году [Бартольд 1925; у тексті тез трапився одрук].

4. Изучению тюркских соседей древней Руси – хозар, половцев – посвящены интересные работы Смирнова (о Тмутаракани) [Смирнов 1923], Пархоменко (о хозарском влиянии на сложение Киевской Руси) [Пархоменко 1927–1928], Бартольда (о языке половцев-куман) [Бартольд 1921], Бараца (его подводящий итоги труд о Начальной летописи, касающийся излюбленного им вопроса о хазарско-еврейских воздействиях на культуру Киевской Руси) [Барац 1924].

5. Изучение наиболее прочного из созданных тюрками на территории России государств – Золотой Орды получило серьезную поддержку со стороны археологической науки, сделавшей в трудах проф[ессора] Баллода, посвященных раскопкам столиц Золотой Орды [Баллод 1923а; 1923b], возможным изучение материальной культуры Золотой Орды на новых широких основах и приведшей к значительно более высокой оценке этой культуры по сравнению с прежними научными взглядами.

6. Ввиду тесной связи с золотоордынской культурой стран, объединившихся до последнего времени под именем Туркестана, весьма своевременным является глубокое изучения прошлого этих стран первоклассным авторитетом в области истории тюркского востока, как акад[емик] В. В. Бартольд, давший наряду с глубокой детальной монографией “Улуг-бек и его время” [Бартольд 1918] блестящий синтез в виде “Очерка культурной истории Туркестана” [Бартольд 1927].

7. Большую роль в усилении интереса к истории тюрков сыграло краеведческое направление в науке СССР; благодаря ему мы имеем такие труды, как книга Чулошникова о киргиз-казаках [Чулошников 1924], обзор Сысоевым прошлого Азербайджана [Сысоев 1925], “История Сибири” Огородникова [Огородников 1920; 1924], прекрасная “История Казанского ханства” Худякова [Худяков 1923] и ряд других.

8. Из числа работ, касающихся истории тюркских народов, не живущих на территории СССР, но тесно связанных с судьбами бывшей России и нынешнего Союза, надлежит выделить “Исторію Туреччини” акад[емика] Крымского [Кримський 1924], дающую яркую и иногда весьма оригинальную трактовку периода сложения и расцвета государства Османских турок, а также указать на ценные сборники дипломатических материалов, связанных с стремлением царской России разрешить Восточный вопрос за счет Турции – изданные с большими предисловиями Адамовым [Раздел... 1924] – знатоком Ирака.

IP НБУВ, ф. X, од. зб. 22870, арк. 1, 2, автограф (машинопис – арк. 3, 4)

№ 2

Додаток № 11 до протоколу № 16 Од[еської] філії ВУНАС від 19/11 1929 року

НОВЫЕ ДАННЫЕ ОБ УКРАИНСКО-ТУРЕЦКИХ ОТНОШЕНИЯХ
ПРИ БОГДАНЕ ХМЕЛЬНИЦКОМ

Давно занимавший историков Восточной Европы вопрос об отношениях между вождем восставшей против польского панства Украины – Богданом Хмельницким и Турцией получил недавно некоторое уточнение в связи с появлением в пражском юбилейном сборнике, вышедшем по случаю 60-тилетия профессора Ярослава Бидло, статьи J. Рыпки (J. Rypka, *Aus der Korrespondenz der Hohen Pforte mit Bogdan Chmelnicki* (“Z dějin Vychodni Európy a Slovanstva”, Praha, 1928, стр. 482–498)) [Рыпка 1928, 482–498]. До сих пор, хотя начало дипломатических отношений между Богданом Хмельницким и Портою и относилось историками к 1649–1650 годам, но подлинных дипломатических документов, иллюстрирующих эти ранние отношения, не имелось. Историкам приходилось оперировать не вполне надежными переводами, раздобытыми московским послом к Хмельницкому, Унковским и другими (Грушевский. *Исторія України-Руси*, т. VIII, ч. III, вид[ання] 1922 р., стор[інки] 239–240) [Грушевський 1922, 239–240]. Лишь от 1651 года дошли до нас подлинные турецкие дипломатические документы, изданные еще Костомаровым и Смирновым. Вот почему факт нахождения тюркологом Рыпкою в Геттингенской университетской библиотеке подлинных турецких документов, относящихся к этой ранней поре украинско-турецких сношений, заслуживает внимания. В одном из рукописных сборников этой знаменитой библиотеки (Cod. Turc. 29 orient. 156) Рыпка обнаружил письмо султана Магомета IV, обращенное к Богдану Хмельницкому и могущее быть датированным августом 1650 года. Правда, дошедший до нас документ не есть подлинник чистого экземпляра грамоты, а скорее черновой отпуск ее, но значение этого документа этим не умаляется, так как содержание его вполне соответствует известной нам из других источников дипломатической конъюнктуре. Это документ, содержащий в себе сообщение о принятии султаном в свое подданство Богдана Хмельницкого, согласно просьбе последнего и рекомендующий Богдану продолжать добрые отношения к крымскому хану Ислам-Гирею, вполне совпадает, по мнению Рыпки, с теми косвенными данными, которые уже имелись в историографии относительно посольства к Богдану посланца султана чауша Османа-аги. Некоторое несовпадение в датах посольства (31 июля 1650 г.) и чернового отпуска (август 1650 г.) разрешается Рыпкою путем гипотезы об антидатировании дошедшего до нас чернового отпуска грамоты, врученной Османом-агой Богдану Хмельницкому. Хотя содержание открытого Рыпкой подлинника чернового отпуска грамоты султана носит более общий характер, нежели те конкретные подробности о сообщениях Османа-аги, переданные украинскими и польскими источниками, но Рыпка склоняется в сторону большего соответствия условиям современной политической конъюнктуры таких общих выражений, скорее соответствующих первому непосредственному обращению султана к его новому вассалу, как трактовали турки Хмельницкого. Таким образом, благодаря найденному Рыпкою документу начало подлинных памятников украинско-турецких дипломатических отношений может быть передвинуто на полгода раньше (с марта 1651 на июль 1650 года), что само по себе является важным, не говоря уже о содержании найденного документа. Еще важнее является указание Рыпки на наличие в Геттингенской библиотеке еще четырех турецких документов, относящихся к переписке Порты с Богданом Хмельницким. Опубликование этих документов, обещанное Рыпкой, может пролить еще новый свет на эту интересную страницу в истории Украины XVII столетия.

Проф[ессор] Е. А. Загоровский

ІР НБУВ, ф. X, од. зб. 22868, арк. 1–2, автограф (машинопис – арк. 1)

ЛІТЕРАТУРА

Баллод Ф. В. Приволжские “Помпеи”: (опыт художественно-археологического обследования части правобережной Саратовско-Царицынской приволжской полосы). Москва; Петроград, 1923a.

Баллод Ф. В. Старый и Новый Сарай, столицы Золотой Орды: Результаты археологических работ летом 1922 года. Казань, 1923b.

Барац М. О составителях “Повести временных лет” и ее источниках, преимущественно еврейских. Т. II. Издание посмертное. Берлин, 1924.

Бартольд В. В. Улугбек и его время. Петроград, 1918. (Записки Российской академии наук. Серия 7. По историко-филологическому отделению; т. 13. № 5).

Бартольд В. В. Новый труд о половцах. [Рец.] W. Bang, J. Marquart. Ostturkische Dialektstudien. Berlin, 1914 // Русский исторический журнал, 1921, кн. 7.

Бартольд В. В. История изучения Востока в Европе и России: Лекции, читанные в университете и в Ленинградском институте живых восточных языков. Изд. 2-е. Ленинград, 1925.

Бартольд В. В. История культурной жизни Туркестана. Ленинград, 1927.

Грушевський М. С. Історія України-Руси. Т. 8, ч. III. Київ; Відень, 1922.

Кримський А. Ю. Історія Туреччини: звідки почалася Османська держава, як вона зростала й розвивалася і як досягла апогею своєї слави й могутності. Київ, 1924.

Левченко В. Из історії Новоросійського (Одеського) університету: Євген Олександрович Загорівський // Науковий вісник, 2007, № 16 (53).

Лист Євгена Загорівського до Дмитра Багалія від 8 липня 1929 р. // Інститут рукопису Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, ф. I, од. зб. 45766.

Лівшиц Р. С., Надель Х. С. Систематичний покажчик до журналу “Східний світ” – “Червоний Схід” (1927–1931). Харків, 1964.

Музичко О. Є. Одеський історик Є. О. Загорівський в українському історіографічному процесі першої половини ХХ ст. // Чорноморська минувшина. Вип. 3. 2008.

Огородников В. И. Очерк истории Сибири до начала XIX столетия. Ч. 1: Введение. История до-русской Сибири. Иркутск, 1920.

Огородников В. И. Очерк истории Сибири до начала XIX столетия. Ч. 2, вып. 1. Завоевание русскими Сибири. Владивосток, 1924.

Пархоменко В. А. “Киевская Русь и Хазария” (Роль хазарского торгового капитала в истории Киевской державы) // Slavia, 1927–1928, Rok VI.

Раздел Азиатской Турции: по секретным документам б. Министерства иностранных дел / под ред. Е. А. Адамова. Москва, 1924.

Смирнов В. Д. Что такое Тмутаракань? // Византийский временник. Т. XXIII: 1917–1922. 1923.

Сысоев В. М. Краткий очерк истории Азербайджана (северного). Баку, 1925.

Худяков М. Г. Очерки по истории Казанского ханства. Казань, 1923.

Циганкова Е. Г. Всеукраїнська наукова асоціація сходознавства (1926–1930) // Східний світ, 2006, № 2.

Чулошников А. П. Очерки по истории Казак-Киргизского народа в связи с общими историческими судьбами других тюркских племен. Ч. 1: Древнее время и средние века: лекции, читанные в Оренбургском отделении Московского археологического института в 1921 г. Оренбург, 1924.

Рупка J. Aus der Korrespondenz der Hohen Pforte mit Bogdan Chmelnicki // Z dějin východní Evropy a Slovanstva. Sborník věnovaný Jaroslavu Bidlovi profesoru Karlovy university k šedesátým narozeninám / uspořádali Miloš Weingart, Josef Dobiáš, Milada Paulová. Praha, 1928.

REFERENCES

Ballod F. V. (1923a), *Privolzhskiye “Pompei”*: (opyt khudozhestvenno-arkheologicheskogo obsledovaniya chasti pravoberezhnoy Saratovsko-Tsaritsynskoy privolzhskoy polosy), Gosudarstvennoye izdatel'stvo, Moscow and Petrograd. (In Russian).

Ballod F. V. (1923b), *Staryy i Novyy Saray, stolitsy Zolotoy Ordy: Rezul'taty arkheologicheskikh rabot letom 1922 goda*, Kazan. (In Russian).

Barats M. (1924), *O sostavitelyakh “Povesti vremennykh let” i eye istochnikakh, preimushchestvenno evreyskikh*, Vol. II, Berlin. (In Russian).

Bartol'd V. V. (1918), *Ulugbek i ego vremya*, Tipografiya Rossiyskoy Akademii nauk, Petrograd. (In Russian).

Bartol'd V. V. (1921), "Novyy trud o polovtsakh. [Rets] W. Bang, J. Marquart. Ostturkische Dialektstudien. Berlin, 1914", *Russkiy istoricheskiy zhurnal*, Book 7, pp. 138–156. (In Russian).

Bartol'd V. V. (1925), *Istoriya izucheniya Vostoka v Evrope i Rossii: Lektsii, chitannyye v universitete i v Leningradskom institute zhivyykh vostochnykh yazykov*, 2nd edition, Leningr. institut izucheniya zhivyykh vostochnykh yazykov, Leningrad. (In Russian).

Bartol'd V. V. (1927), *Istoriya kul'turnoy zhizni Turkestana*, Izdatel'stvo Akademii nauk SSSR, Leningrad. (In Russian).

Hrushevs'kyi M. S. (1922), *Istoriya Ukrayiny-Rusy*, Vol. 8, Part III, Kyiv and Vienna. (In Ukrainian).

Kryms'kyi A. Yu. (1294), *Istoriya Turechchyny: zvidky pochalasya Osmans'ka derzhava, yak vona zrostala y rozvyvalasya i yak dosyahla apoheyu svozeyi slavy y mohutnosti*, Drukarnya UAN, Kyiv. (In Ukrainian).

Levchenko V. (2007), "Iz istoriyi Novorosiys'koho (Odes'koho) universytetu: Yevhen Oleksandrovych Zahorovs'kyi", *Naukovyy visnyk*, No. 16 (53), Odesa, pp. 184–197. (In Ukrainian).

Livshchyt's R. S. and Nadel' Kh. S. (1964), *Systematychnyy pokazhchik do zhurnalu "Skhidnyy svit" – "Chervonyy Skhid" (1927–1931)*, Vydavnytstvo Kharkivs'koho universytetu, Kharkiv. (In Ukrainian).

"Lyst Yevhena Zahorovs'koho do Dmytra Bahaliya vid 8 lypnya 1929 r.", in *Instytut rukopysu Natsional'noyi biblioteky Ukrayiny im. V. I. Vernads'koho [The Institute of Manuscript at the Vernadsky National Library of Ukraine]*, Fund I, File 45766.

Muzychko O. Ye. (2008), "Odes'kyi istoryk Ye. O. Zahorovs'kyi v ukrayins'komu istoriohrafichnomu protsesi pershoi polovyny XX st.", *Chornomors'ka mynuyshyna*, Issue 3, Odesa, pp. 139–154. (In Ukrainian).

Ogorodnikov V. I. (1920), *Ocherk istorii Sibiri do nachala XIX stoletiya*, Part 1: Vvedeniye. Istoriya do-russkoy Sibiri, Tipografiya Shtaba Voennogo okruga, Irkutsk. (In Russian).

Ogorodnikov V. I. (1924), *Ocherk istorii Sibiri do nachala XIX stoletiya*, Part 2, Issue 1: Zavoeyvaniye russkimi Sibiri, Tipografiya Gosudarstvennogo dal'nevostochnogo universiteta, Vladivostok. (In Russian).

Parkhomenko V. A. (1927–1928), "Kiyevskaya Rus' i Khazariya' (Rol' khazarskogo torgovogo kapitala v istorii Kiyevskoy derzhavy)", *Slavia*, Rok VI, Praha, pp. 380–387. (In Russian).

Razdel Aziatskoy Turtsii: po sekretnym dokumentam b. Ministerstva inostrannykh del (1924), E. A. Adamov (ed.), Litizdat NKID, Moscow. (In Russian).

Smirnov V. D. (1923), "Chto takoye Tmutarakan'?", *Vizantiyskiy vremennik*, Vol. XXIII: 1917–1922, Petrograd, pp. 15–73. (In Russian).

Sysoyev V. M. (1925), *Kratkiy ocherk istorii Azerbaydzhana (severnogo)*, Narkompros A. S. S. R., Azerbaydzh. arkheolog. komitet, Baku. (In Russian).

Khudyakov M. G. (1923), *Ocherki po istorii Kazanskogo khanstva*, Gosudarstvennoye izdatel'stvo, Kazan.

Tsyhankova E. H. (2006), "Vseukrayins'ka naukova asotsiatsiya skhodoznavstva (1926–1930)", *Shidnij svit*, No. 2, pp. 11–23. (In Ukrainian).

Chuloshnikov A. P. (1924), *Ocherki po istorii Kazak-Kirgizskogo naroda v svyazi s obshchimi istoricheskimi sud'bami drugikh tyurkskikh plemen*, Part 1: Drevneye vremya i sredniye veka: lektsii, chitannyye v Orenburgskom otdelenii Moskovskogo arkheologicheskogo instituta v 1921 g., Kirgizskoye gosudarstvennoye izdatel'stvo, Orenburg. (In Russian).

Rypka J. (1928), "Aus der Korrespondenz der Hohen Pforte mit Bogdan Chmelnicki", *Z dějin východní Evropy a Slovanstva. Sborník věnovaný Jaroslavu Bidlovi profesoru Karlovy university k šedesátým narozeninám*, uspořádali Miloš Weingart, Josef Dobiáš, Milada Paulová, A. Bečková, Praha, pp. 482–498.

V. B. Корнієнко

**Дві тюркологічні доповіді Євгена Загоровського на засіданнях
Одеської філії Всеукраїнської наукової асоціації сходознавства:
публікація наукового спадку вченого**

Стаття присвячена археографічній публікації тез доповідей одеського вченого Євгена Олександровича Загоровського, виголошених ним на засіданнях Одеської філії Всеукраїн-

ської наукової асоціації сходознавства у другій половині 1920-х рр. Перша доповідь має назву “Нові відомості про українсько-турецькі відносини при Богданові Хмельницькому”, у якій учений висвітлив зміст листа 1650 р. до українського гетьмана, надісланого турецьким султаном Мехмедом IV, який було опубліковано у статті чеського вченого-сходознавця Я. Рипки. У другій доповіді під назвою “Успіхи вивчення історії тюрків в СРСР за останнє десятиліття” Загоровський зробив загальний аналіз тюркологічних студій у Радянському Союзі за 1920-ті рр. Під час публікації тез реконструйовано весь перелік наукової літератури, на яку посилався дослідник у своєму нарисі. Публікація архівних матеріалів розширює номенклатуру наукових праць одеського історика та надає нових штрихів щодо діяльності Одеської філії Всеукраїнської наукової асоціації сходознавства та розвитку сходознавчих студій в Україні у другій половині 1920-х рр.

Ключові слова: Євген Загоровський, Всеукраїнська наукова асоціація сходознавства, сходознавство, археографія, тюркологія

Стаття надійшла до редакції 30.08.2021